

Hva kan vi lære av andre land?

Anne Forus
Avdeling bioteknologi og generelle helselover

Hvorfor er andre lands praksis relevant?

- de har ikke samme befolkningssammensetning som oss
- de har kanskje ikke "founder" - mutasjoner
 - feil i BRCA1 eller BRCA2 som har oppstått for mange generasjoner siden hos en liten gruppe individer som er opphav til dagens populasjon. Slike mutasjoner er felles for flere familier

Andre lands kriterier for å tilby gentest kan likevel være relevante:

- hvis vi skal teste alle?
- hvis vi skal finne bedre kriterier for å identifisere personer med arvelig kreft *uten* å teste alle ?

Informasjon fra 8 land i Norden/Europa

- Finnes det et systematisk tilbud om gentesting til alle med nylig påvist bryst – eller eggstokkreft?

Nei – ikke i Danmark, England, Finland, Frankrike, Island, Nederland, Sverige eller Tyskland
- Hvordan vurderes risiko basert på familiehistorie?
 - påvist mutasjon i BRCA1 eller BRCA2 hos familiemedlem er en indikasjon
 - **forekomst av kreft i familien**
- Andre tegn på at sykdommen kan være arvelig?

Norge

Familiehistorie - et av følgende kriterier

- to eller flere førstegradsslektninger med brystkreft før 50 år (for eksempel to søstre eller mor og datter)
- flere tilfeller av brystkreft i familien
- både brystkreft og eggstokkreft i familien
- flere tilfeller av kreft hos andre - eller tredjegradslektninger på farssiden

Forslag i høringsrunden:

- gi tilbud om gentest til alle pasienter med brystkreft før 50 år eller bilateral brystkreft
- tilbud om gentest til alle med eggstokkreft

Danmark

- Familiehistorie
 - to førstegradsslektninger som har fått eggstokkreft
 - to førstegradsslektninger med brystkreft før 50 år
 - tre førstegradsslektninger med brystkreft, helst over to generasjoner, og hvor en var under 50 år
 - mannlig slektning med brystkreft
- Andre kriterier
 - pasienten har brystkreft og er < 40 år
 - pasienten har (hatt) både bryst og eggstokkreft
 - når det er mistanke om arvelig kreft selv om ingen av kriteriene ovenfor slår til

England

- Familiehistorie
 - *to/tre første* eller andregradsslektninger som har fått brystkreft før 50/60 år
 - fire slektninger med brystkreft, og minst en av dem er førstegradsslektning
 - en slektning med eggstokkreft og *en/to første* eller andregradsslektning med brystkreft før 50/60 år
 - to tilfeller av eggstokkreft i familien
 - en førstegradsslektning med bilateral brystkreft før 50 år
 - en første eller andregradsslektning med bilateral brystkreft, og en med brystkreft før 50 år

England forts

- Familiehistorie forts
 - brystkreft hos en mannlig slektning og en/to første eller andregradsslektninger med brystkreft før 50/60 år
 - mange slektninger på fars side som har hatt brystkreft før 60 år
- Andre kriterier
 - risikovurdering tilsier høy risiko for å utvikle brystkreft > 8% i alderen 40-49 år, eller livslang risiko > 30 %
 - personen er av jødisk avstamning og har brystkreft i familien

Finland

- Familiehistorie
 - tre eller flere første - eller andregradsslektninger med brystkreft
 - to førstegradsslektninger med brystkreft, og en er under 50 år, har bilateral kreft eller er en mann
 - pasienten har en førstegradsslektning som har fått brystkreft før 40 år, eller bilateral brystkreft før 50 år
- Andre kriterier
 - pasienten har (hatt) både bryst- og eggstokkreft

Frankrike

- Familiehistorie
 - to førstegradsslektninger med brystkreft
 - flere tilfeller av kreft i familien
 - mistanke om kreft som nedarves fra farssiden, for eksempel kreft hos andre - og tredjegradslektninger på farssiden
- Andre kriterier pasienten fikk
 - brystkreft før 33 år
 - kreft før 40 år
 - bilateral kreft

Island

- Familiehistorie:
 - minst en førstegradsslektning som fikk bryst- eller eggstokkreft før 40 år
 - bryst og eggstokkreft på samme side i familien
 - to andregrads slektninger eller en første og en andregradsslektning som fikk kreft før 50 år
 - tre første - eller andregrads slektninger med kreft
 - en førstegrads slektning med bilateral kreft
 - en mannlige slektning med brystkreft
 - uvanlig mange kreftilfeller i familien (bryst/eggstokk, bryst/prostata, bryst/pankreas)

Island forts

- Andre kriterier:
 - pasient med bryst- eller eggstokkreft før 50 år
 - annen mistanke, for eksempel om kreftsyndrom

Nederland

- Familiehistorie
 - en førstegradsslektning som fikk brystkreft før 35 år
 - to eller flere førstegradsslektninger med brystkreft før 50 år
 - tre eller flere første - eller andregradsslektninger med brystkreft, og minst en av dem fikk kreft før 50 år
 - eggstokkreft og brystkreft før 50 år på samme side i familien, eller hos samme person
 - bror eller far med brystkreft og søster med brystkreft
- Andre kriterier
 - pasienten er < 40 år
 - pasienten har avansert brystkreft ved diagnose

Tyskland

- Familiehistorie
 - minst to førstegradsslektninger med bryst eller eggstokkreft, og en fikk kreft før 50 år
 - førstegradsslektning fikk brystkreft før 30 år
 - førstegradsslektning med bilateral brystkreft eller eggstokkreft før 40 år
 - førstegradsslektning med både bryst- og eggstokkreft
 - mann med brystkreft i familien
- Andre kriterier
 - pasienten er < 30 år
 - pasienten har bilateral brystkreft eller eggstokkreft og er < 40 år
 - pasienten har (hatt) både bryst- og eggstokkreft

Sverige

- Familiehistorie
 - to eller flere første - eller andregradsslektninger med brystkreft
 - brystkreft over flere generasjoner
 - tre tilfeller av bryst- eller eggstokkreft i to generasjoner, og minst en person ble syk før 50 år
 - to tilfeller av bryst- eller eggstokkreft, hvor en person ble syk før 40 år
- Andre kriterier
 - pasienten har
 - bilateral brystkreft
 - brystkreft før > 30 år
 - eggstokkreft før > 40 år
 - (hatt) bryst- og eggstokkreft
 - brystkreft og er mann
 - eggstokkreft med spesiell histologi

Noe å lære?

- Vi kan gå gjennom våre kriterier for å si at det er familiær risiko for bryst- eller eggstokkreft, og sikre at vi har med alle relevante kriterier som også brukes i andre land
- Vi kan vurdere å tilby gentesting til alle pasienter som får kreft tidlig
 - hvor tidlig?
før 30 år? før 33 år? før 35 år? før 40 år? før 50 år?
 - alder avhengig av om det er bryst- eller eggstokkreft?

Noe å lære forts

- Vi kan vurdere å tilby gentest til alle pasienter med
 - bilateral brystkreft
 - både bryst- og eggstokkreft
 - avansert brystkreft ved diagnose
 - svulster med spesielle histologiske kjennetegn
- Vi kan vurdere å tilby gentest til alle menn med brystkreft
- Vi kan vurdere å gi tilbud om gentest til alle med eggstokkreft, jf høringssvar

Kan innføring av noen av disse/alle kriteriene være et alternativ til å tilby alle med bryst- eller eggstokkreft en gentest?